

Regler för riksfärdtjänst Region Skåne

från och med 2014-01-01

Fastställda av Regionfullmäktige 2013-11-25 – 26, § 111

Tillämpningsanvisningar Kollektivtrafiknämnden 2014-04-28 § 32

Regler för riksfärdtjänst – Region Skåne

Inledning

Region Skåne ansvarar för att utreda och pröva tillstånd till riksfärdtjänst för invånare som är folkbokförda i de kommuner som överlåtit huvudmannaskap för färdtjänst från kommun till Region Skåne.

Syftet med regelverket är att ge vägledning vid myndighetsutövning och som ett hjälpmedel för att den som ansöker om riksfärdtjänst skall kunna bedömas rättsäkert utifrån samma grund. Regelverket kan inte inskränka i förhållande till lagen men kan ha bestämmelser i frågor som inte regleras i Lag om Riksfärdtjänst.

Vad är riksfärdtjänst?

Riksfärdtjänst regleras genom Lag om Riksfärdtjänst (1997:735). Som ett komplement har Region Skåne skapat ett regelverk för riksfärdtjänst. Som grund för regelverket ligger Transportrådets allmänna råd för riksfärdtjänst (1989:3) samt domstolarnas domar och prejudikat.

Vem får resa med riksfärdtjänst?

Riksfärdtjänst bör beviljas personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

Tillämpning:

Funktionshindret måste bedömas vara av en bestående karaktär och skall på begäran kunna styrkas.

Funktionshindret kan vara fysiskt och eller psykiskt och ska medföra en påtaglig nedsättning av förmågan att kunna genomföra resor självständigt.

Tillstånd ska meddelas om

- Resenären är folkbokförd i någon av de kommuner som har överlåtit riksfärdtjänsten till Region Skåne.
- Resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala reskostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare.
- Ändamålet med resan är rekreation, eller fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet.
- Resan görs inom Sverige från en kommun till en annan kommun.
- Resan görs med taxi, ett för ändamålet särskilt anpassat fordon eller med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare.
- Resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna

Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder.

Tillämpning:

Riksfärdtjänst beviljas inte inom Skånetrafikens färdtjänstområde. Undantag görs för de resenärer som inte har beviljat färdtjänstillstånd.

Riksfärdtjänst ska inte beviljas för att allmänna kommunikationer saknas på en viss sträcka, att tiderna för befintliga kommunikationer inte passar resenären eller att väntetider uppstår på grund av få turer per dygn. Skulle resenären kunna resa på egen hand med allmänna kommunikationer om sådana funnits föreligger ingen rätt till tillstånd för riksfärdtjänst.

Med enskild angelägenhet avses att ändamålet med resan ska vara av fritidskaraktär och inte avse resa till arbete eller utbildning. För resor till kurser av fritidskaraktär som äger rum under enstaka tillfällen, kan riksfärdtjänst beviljas. För resor till mer omfattande kurser, som mer har karaktären av utbildning, skall riksfärdtjänst inte beviljas. Förtroendeuppdrag i föreningar kan berättiga till riksfärdtjänst.

Resor där reskostnaderna ersätts av annan huvudman är inte en riksfärdtjänstresa. Med annan huvudman avses stat, kommun och landsting. Skånetrafiken ersätter inte reskostnader som bekostas av annan. Tjänsteresa är ett ansvar för arbetsgivaren.

Riksfärdtjänst ska inte beviljas för resor till vård, medicinsk behandling, rehabilitering eller undersökning. I de fall där resan kan vara både exempelvis vård och rekreation/fritidsverksamhet/annan enskild angelägenhet ska det huvudsakliga syftet med resan avgöra om riksfärdtjänst ska beviljas. Riksfärdtjänst ska inte beviljas till permissionsresor från vårdande klinik då själva syftet med resan är sjukvård.

Permanent flytt till annan kommun berättigar inte till riksfärdtjänst. Detta då en sådan resa inte anses vara en enskild angelägenhet av fritidskaraktär, rekreation eller annan enskild angelägenhet.

Om färdtjänst eller RIAK-resor kan användas vid anslutningsresor ska riksfärdtjänst inte beviljas för dessa delsträckor.

Val av färdmedel

Region Skåne beslutar om färdmedel med beaktande av resenärens funktionshinder. Val av färdmedel ska användas utifrån följande prioriteringar med hänsyn till resenärens funktionshinder:

1. Allmänna kommunikationer, dvs tåg, buss, flyg eller båt.
2. Allmänna kommunikationer i kombination med bil eller specialfordon
3. Bil eller specialfordon.

Ersättning för resor med hyrbil eller privatbil medges ej.

Tillämpning:

Riksfärdtjänstresor sker i första hand med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare och i andra hand med särskilt anpassade fordon. Det är funktionshindret samt vilka förbindelser som finns samt hur tillgängliga dessa är som avgör vilket färdmedel som ska användas och om ledsagare behövs. Resa med taxi eller specialfordon beviljas inte enbart på grund av avsaknad av allmänna kommunikationer.

Om en del av resan kan göras med allmänna kommunikationer på egen hand, kan riksfärdtjänst beviljas för den del av resan som måste ske med anslutningsfordon.

Dyrare färd sätt för att ledsagare inte kan anskaffas beviljas inte.

Ansökan om tillstånd

Ansökan om resa med riksfärdtjänst ska ske skriftligt. Avsedd blankett bör användas.

Ansökan skall ske i god tid, tre veckor före resans påbörjande. I undantagsfall (till exempel närvaro på begravning eller besök hos akut sjuk) får ansökan inkomma senare. I samband med storhelger krävs att ansökan sker tidigare eftersom tillgången på transportmedel är begränsad.

I normalfallet sker ansökan om riksfärdtjänst för varje enskild resa. Vid speciella omständigheter (flertal resor till samma adress) kan tillstånd sökas för viss tid eller för visst antal resor (så kallat generellt tillstånd). Generellt tillstånd beviljas endast med specificering av resesätt och begränsning av resmål.

Tillämpning:

Muntlig ansökan mottags i undantagsfall. Den som ansöker om riksfärdtjänst behöver inte vara färdtjänstberättigad.

(I samband med jul, nyår, påsk och midsommarhelgerna krävs att ansökan sker fem veckor före resans påbörjande eftersom tillgången på transportmedel är begränsade.)

Beslut om generellt tillstånd fattas i samråd med platschefen.

Egenavgifter

Egenavgiften för riksfärdtjänstresan har beslutats av regeringen och baseras på resans längd.

Resebeställning

Riksfärdtjänstresa med allmänna kommunikationer bokas och betalas resenär hos trafikföretag.

Efter resans genomförande skickas biljetter/kvitton i original, som styrker resans genomförande, till Region Skåne för ersättning. Ersättningen utbetalas enligt gällande riksfärdtjänstbeslut med avdrag för egenavgiften.

Vid särskilda omständigheter kan Region Skåne boka resorna.

Anslutningsresor

Anslutningsresor som kan ske med färdtjänst bokas av resenär. Avgiften för färdtjänstresor som sker i Skåne betalas via faktura. För färdtjänstresa i annan kommun (RIAK-resor) beställs RIAK-biljetter hos Skånetrafiken. RIAK-resor bokas av resenär och betalas kontant till föraren.

Taxifordon

Region Skåne bokar resor som sker med bil/specialfordon. Egenavgiften betalas kontant till föraren.

Ersättning

Ersättning för ledsagare utbetalas bara för den eller de delar av resan där ledsagare faktiskt innebär en fördyrad kostnad. Ersättning kan även utgå i de fall där extra kostnad uppstår för ledsagares resa för att hämta/lämna resenär. Ersättning utgår då för resor med allmänna kommunikationer som sker till normala reskostnader. Vid resor med allmänna kommunikationsmedel skall rabatter och billigare prisalternativ användas i så stor utsträckning som möjligt.

Samordning

Samordning av resor med taxi och specialfordon sker om det är möjligt. Detta innebär att resenären får samåka på hela eller delar av sträckan. Vid samåkning kan resesträckan och restiden bli längre än vid direktresa.

Tillämpning:

Ensamåkning kan beviljas om funktionshindret kräver det.

Anpassning av restid

Huvudregeln är att för resor upp till 20 mil kan avresetiden förskjutas inom en halv dag och för längre resor inom hel dag. I samband med större helger och hög trafikbelastning kan längre tidsförskjutning ske +/- 1-2 dagar, dock ska syftet med resan uppfyllas.

Tillämpning:

Begränsad omvägstid eller anpassning av avresetid/ankomsttid kan beviljas om funktionshindret kräver det i förhållande till syftet med resan.

(Huvudregeln är att för resor upp till 20 mil kan avresetiden förskjutas med 6 timmar och för längre resor med 12 timmar. I samband med större helger och hög trafikbelastning längre tidsförskjutning ske med maximalt 24 timmar. Syftet med resan ska dock alltid uppfyllas.)

Ledsagare

Ledsagaren är en person som kostnadsfritt medföljer resenären. För att ha rätt till ledsagare är kravet att sökanden inte kan genomföra resan på egen hand med den service som ges av trafikföretagen eller föraren, eller som går att beställa utan kostnad.

Ledsagaren måste stiga på och av på samma plats som resenären.

Ledsagare får inte förorsaka extra service av förare.

Ersättning kan även utgå i de fall extra kostnad uppstår för ledsagarens resa för att hämta/lämna resenär. Ersättning utgår för billigaste resa med allmänna kommunikationer.

Lagen om riksfärdtjänst föreskriver inte någon skyldighet för Region Skåne att tillhandahålla ledsagare.

Ledsagarens reskostnad ersätts alltid i sin helhet.

Om ledsagaren har hjälpmedel får det inte utgöra något hinder för att hjälpa resenären, inte heller innebära att det krävs ett dyrare färdstätt.

Tillämpning:

Om resenären har rätt till ledsagare på en del av resan ska ledsagare beviljas för hela resan.

Kan resenären inte genomföra en resa med endast en ledsagare kan tillstånd till ytterligare ledsagare beviljas.

Medresenär

Medföljande person som inte är ledsagare kallas medresenär. En (1) medresenär får följa med på resan.

Vid resa med allmänna kommunikationer betalar medresenären hela sin egen reskostnad.

Vid resa med personbil eller specialfordon betalar medresenär samma egenavgift som riksfärdtjänstresenären. Medresenär får inte förorsaka extra service av förare.

Medresenären måste stiga på och av på samma plats som resenären.

Tillämpning:

Barn får följa med på resan förutsatt att de kan resa i det fordon som resenären har beviljats. I övrigt gäller samma regler för barn som för medresenär med undantag för avgiften. Barn betalar samma egenavgift som barn som har rätt till riksfärdtjänst. Som barn avses minderårig person, det vill säga person som ej har fyllt 18 år.

Bagage och hjälpmedel

Bagage får medföras enligt trafikföretagens bestämmelser. Där utöver får de hjälpmedel som är nödvändiga för själva resans genomförande i fordonet alltid medföras. Personligt förskrivna hjälpmedel, som inte kan lånas eller hyras på resmålet får i rimlig omfattning tas med. Intyg från förskrivare om behovet av skrymmande hjälpmedel kan i tveksamma fall krävas. Större och skrymmande hjälpmedel kan i vissa fall behöva skickas någon dag före avresan.

För resa med bil får normalt bagage medföras. Som normalt bagage räknas en väska per resenär (max 20 kg).

Tillämpning:

Resenären ansvarar för att ta reda på om hjälpmedel kan hyras/lånas på resmålet.

Sällskapsdjur

Vid resor med allmänna kommunikationer får husdjur medföras enligt trafikföretagens bestämmelser.

För resor med bil och specialfordon får ett (1) sällskapsdjur medföras. Avgiften för sällskapsdjuret är densamma som för resenär.

Ledarhund samt service- och signalhund får medföras utan kostnad.

Tillämpning:

För resor med taxifordon eller specialfordon får husdjur medföras enligt gällande lagstiftning.

Ombokning/Avbeställning

För bil och specialfordon:

Avbeställning av resa skall göras senast dagen före avresan hos handläggare och entreprenör om bokningen sker genom Region Skåne. Vid ombokning/avbeställning som sker på grund av sjukdom utgår ingen avgift mot uppvisande av läkarintyg

Om resenären förorsakar förseningar för bil/specialfordon utan uppenbar anledning kommer Region Skåne debitera de extra kostnader som uppstår Region Skåne.

Vid ombokning/avbeställning som inte beror på sjukdom kan hela eller delar av kostnaden för resan debiteras resenären.

Eventuella avbeställningsavgifter betalas av resenären.

För allmänna kommunikationer:

Trafikbolagets bestämmelser gäller.

Tillämpning:

Handläggare utreder vad som har orsakat försening/avbokning och beslutar i samråd med platschef om resenären ska bli ersättningskyldig för hel eller del av kostnaden för resan.

Beslut och återkallande

Region Skåne beslutar om tillstånd och färdmedel. Tillstånd kan ej beviljas retroaktivt.

Beviljat tillstånd för viss tid (generellt tillstånd) kan återkallas om:

- förutsättningar för tillståndet inte längre finns
- ändrade förhållanden medför att tillståndets villkor bör ändras eller förhållanden som inte tidigare varit kända
- tillståndshavaren gjort sig skyldig till överträdelse av gällande regler

Överklagande av beslut

Ett beslut om riksfärdtjänst som helt eller delvis går sökanden emot kan överklagas till Förvaltningsrätten. Överklagandet skall ske skriftligt enligt besvärshänvisning i riksfärdtjänstbeslut. Det skall ha kommit in till Skånetrafiken inom tre veckor efter det att sökanden fick del av beslutet.

Att tänka på

Om resenär är beviljad färdtjänst kan resenär använda färdtjänst i anslutningar till och från allmänna kommunikationer.